

24-25 AMALIY MASHG'ULOTLAR MAVZUSI: YER TUZISH HISOBLASHLARINI AVTOMATLASHGAN TIZIMGA O'TKAZISH JARAYONIDA ECHILADIGAN MASALALAR BILAN TANISHISH

***Darsni o'tishdan ko'zlangan maqsad:** Talaba dars davomida yer tuzish hisoblashlarini avtomatlashgan tizimga o'tkazish jarayonida echiladigan masalalar to'g'risida bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi.*

***O'qitish metodlari:** T-jadval, Klaster, Krasvord.*

***O'qitish vositalari:** Videoproektor, noutbuk va mavzuga oid jadvallar.*

***O'qitish shakllari:** Kichik guruhlarda ishlash.*

***O'qitish sharoiti:** Komp'yuter bilan jixozlangan o'quv xonasi.*

***Qaytar aloqaning usul va vositalari:** Tezkor savol-javob, test.*

***Tayanch tushunchalar:** ma'lumotlarni yig'ish, taxlil qilish va tayyorlash bloki, ishlov berish grafasi, chiquvchi materiallar*

***Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari:** Guruhlarda ishlash, savol-javob, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Avtomatlashgan ishlov berish uchun ma'lumotlarni yig'ish, taxlil qilish va tayyorlash bloki yer tuzuvchi – loyihachi tamonidan mustaqil, EHMdan foydalanmasdan, bajariladigan yagona blok bo'lib, unda olingan natijalarga barcha keyingi yechimlar asoslanadi.

Boshlang'ich ma'lumotlar bloki o'z ichiga plan-xarita materiallarini, masofaviy zondlash aero-kosmik materiallarini, yerdan foydalanish, yer tuzish, yerlarni qayta taqsimlash chizmalarini, statistik va me'yoriy - so'rov ma'lumotlarini, dehqonchilikning mintaqaviy tizimlari, agrokimyoviy tadbirlar, yerlarni agroekologik klassifikatsiyalash va hududiy differentsiyalash bo'yicha ma'lumotlarni, tuproq unumdorligini qayta tiklashni va sh.o'. oladi.

Ishlov berish grafasini tanlash bloki yig'ilgan ma'lumotlarning to'laligi, sifati, birgalikda ishlatilishi mumkinligi bilan aniqlanadi, natijada, loyihaviy

yechimlarni va mos loyiha oldi tizimlarni asoslash usullarini tanlash amalga oshiriladi.

Ushbu chizma masalani yechish uchun zarur, u yoki bu dasturiy vositani tanlashga nisbatan qaror qabul qilish amalga oshiriladigan mos, ko'plab mumkin bo'lgan boshlanishlardan birini aniqlovchi, savollar ro'yxatini shakllantirishga asoslanadi.

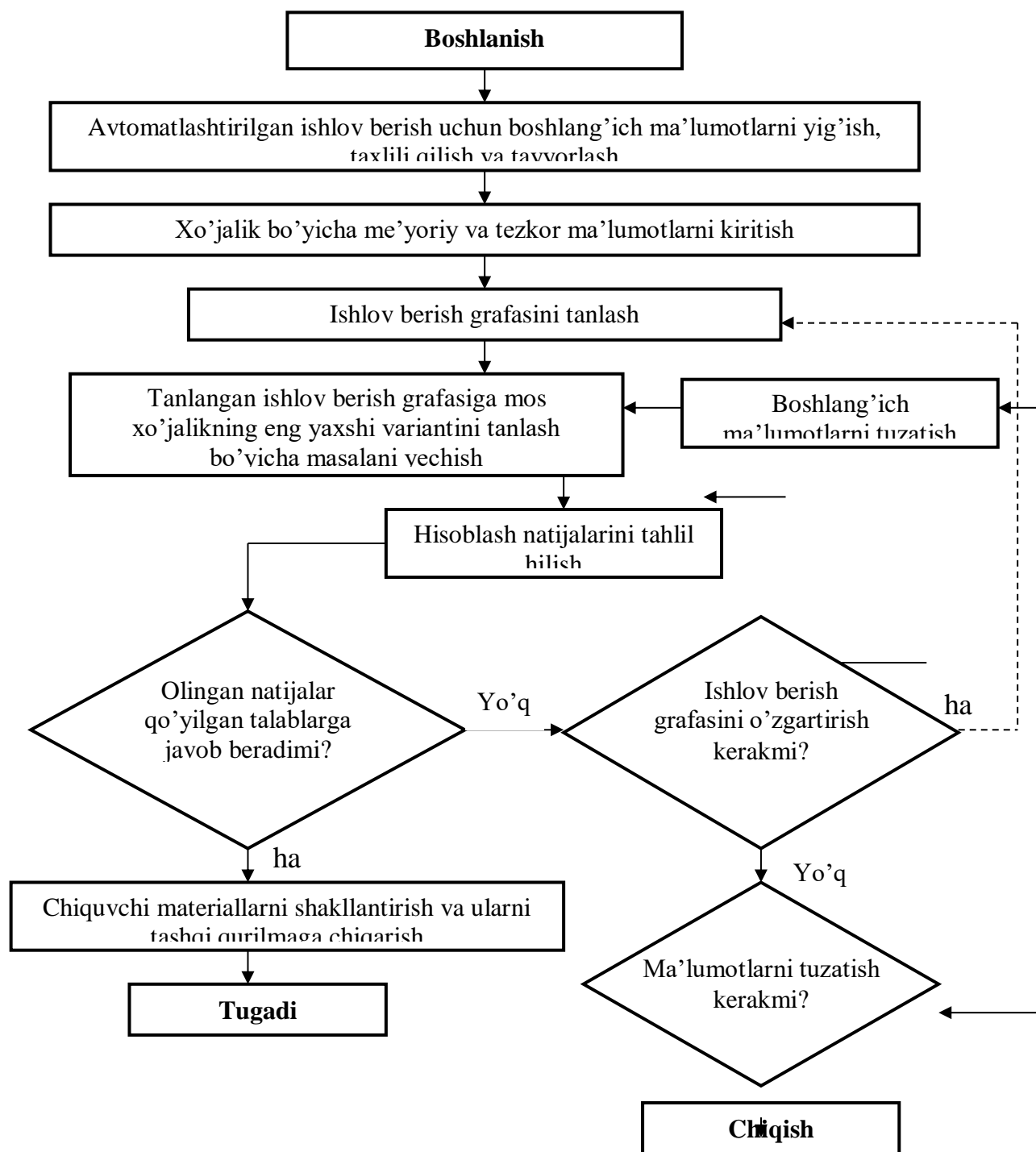
Masalani yechish jarayonida ma'lumotlar to'la hajmda chiqarilmasligi, faqat olingan natijani taxlil qilish, baholash va zarur qarorni qabul qilish uchun zarur asosiy ma'lumotlar bilan cheklanilishi mumkin. Zarurat tug'ilganda foydalanuvchi boshlang'ich ma'lumotlarni tuzatadi, ishlov berish grafasini o'zgartiradi, yangi natijalarni to ular o'zini qanoatlantirguncha olaveradi.

Yer tuzish masalalarini avtomatlashtirilgan tarzda hisoblash chizmasini amalga oshirishda taxlil va qaror qabul qilishni bajaradigan yer tuzuvchining tajribasi, bilimi va malakasi katta ahamiyatga ega.

Obyektivlikni oshirish, mehnat sarfini kamaytirish, foydalanuvchiga nisbatan malakaviy talablarni pasaytirish maqsadida sun'iy intellektga ega, ekspert tizimlaridan foydalanish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Chiquvchi materiallarni shakllantirish va ularni tashqi qurilmaga uzatish bloki ishlab chiqilgan shakllarga mos tarzda chiquvchi ma'lumotlarni taqdim etish uchun mo'ljallangan. Bunda mashinada ishlov berishga yaroqli hujjatlarning mavjud shakllaridan foydalanish va ularning qo'l bilan to'ldirish elementlarini to'la tugatgan holda, yangilarini ishlab chiqish mumkin. Hujjatlarni unifikatsiyalash, standartlash va ularning aylanishini takomillashtirish ishlari bajariladi.

Tizimda boshqarish va ma'lumotlarni manipulyatsiya qilish foydalanuvchi tomonidan muloqat tartibida amalga oshiriladi. Bu dinamik, tanlab va zarur darajadagi nazorat bilan, mos ma'lumotlar bazasini to'ldirishni amalga oshirish imkoniyatini yaratadi.

16-rasm. Avtomatlashtirilgan yer tuzish hisoblashlarining umumlashtirilgan chizmasi.

Mavzuni o'zlashtirish uchun tavsiya qilinayotgan adabiyotlar: A 2,A 4,A 5, A 6, Q 3, Q 4, Q 5